

Posudek na bakalářskou práci

Název: „Po práci na pivo a pak vlakem domů“: Etnografie nádražky

Autorka: Jana Konopíková

Fakulta humanitních studií, Praha 2024, 70 s.

Vedoucí práce: Mgr. Hedvika Novotná, PhD.

Jana Konopíková si pro svoji absolventskou práci zvolila obor sociální a kulturní antropologie. Zaměřila se na téma pohostinství. Položila si výzkumnou otázku, co to je v dnešní době *nádražka*, tedy občerstvovna, která se nachází na nádraží, resp. jakou povahu má pohostinské zařízení, které v současné době je provozováno v nádražních budovách. Data pro daný projekt získávala na základě zúčastněného pozorování a polostrukturovaných rozhovorů.

Co lze na práci ocenit je samotné téma a provedený výzkum. Některé pasáže naznačují, že o předmětu zájmu lze uvažovat velice produktivně, evokují nový netriviální pohled na sociální realitu. Májí potenciál ukázat, jak jedno místo (nádražka) může být mnohovrstevnaté, právě proto, že je nejen mnohovýznamové, ale také multi-temporální. Byť tento závěr vzniká až v důsledku průniku vlastního textu a (antropologicky poučeného) čtenářství a imaginace, je práce inspirací a podnětem k dalšímu bádání.

Vlastní text, který nese v podstatě zavádějící název, řídí velice otevřená výzkumná otázka. Text je veden konvenční linií. Dominující konvenčnost neumožňuje vidět zkoumanou sociální realitu nově. Znovu a znovu se vynořující historická perspektiva sledující výskyt a kondici pohostinských zařízení čtenáře vede k přesvědčení, že tento „produkt“ je v úpadku. Uvažování o hospodách jako o sociální instituci pak sice legitimizuje data, pomáhá je organizovat, ale nádražku dává do kontextu jakýchkoliv pohostinství.

Naopak potenciál je v uvažování o nádražce jako o statickém versus dynamickém uzlu. Byť i zde se ukazuje, jak je autorka ukotvena v „nominální“ klasifikaci, namísto aby uvažovala o návštěvnicích ve vztahu k toku/tokům. Bylo by tedy dobré důsledněji zvažovat, že nádražka je součástí infrastruktury, technologie, lokálních vztahů, krajiny. A odtud by bylo produktivní systematicky uvažovat o přítomnosti lidských aktérů a jejich přicházení a pobývání v různých temporalitách, které dynamizují životy moderního a postmoderního člověka (např. jízdní řád, pracovní doba, roční pracovní a školní cyklus, životní běh). Potud by stačil nakonec výzkum jediné nádražky, protože autorka stejně neuvažuje jejich specifika ve vztahu hostům a jejich cirkulaci, o kterou v práci jde.

Po stránce zvládnutí akademického textu by si bakalářská práce zasloužila revizi v několika aspektech. Práci by prospělo transparentnější zacházení s daty. Data by měla být argumenty, nikoliv součástí jinak nekomentovaného textu. Strukturovanost textu se propisuje do názvů kapitol, ne vždy však do jejich obsahu (nejobtížnější je čist popis nádražek). Přestože výzkum byl dominantně založen na zúčastněném pozorování, objevují se i citace z rozhovoru, které ale nejsou interpretovány jako reflexe sociální reality, ale jako realita sama. To může být na úrovni některých závěrů zavádějící. Také pozor na formulace, které vytvářejí dojem generalizace. Nelze ale zároveň upřít, že reflexe a schémata v uvažování aktérů jsou velice podnětná pro další výzkum a interpretaci. Práce trpí po jazykové stránce. V soupisu literatury mne udivuje způsob odkazování na text Stanislava Musila z roku 2007.

Předložená bakalářská práce potvrzuje, že autorka zvládla formulovat si výzkumný úkol, pracovala s odbornou literaturou, uspěla při realizaci terénního výzkumu, data analyzovala a představila v textu, který má slabší i inspirující momenty.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku spíše dobrou dobrou.

V Praze 11. 2. 2024

Dana Bittnerová